

Informe de la Sindicatura de Greuges

Curs 2013/14

Cada any, al mes de novembre, el Síndic de Greuges presenta al Claustre de la Universitat el seu informe del curs acadèmic anterior. La redacció de la memòria de la URV permet que ara faci una mena d'avanç resumit del que serà l'informe pròpiament dit.

Com es comprendrà, no entraré en estadístiques, que serien incompletes, i em limitaré a exposar els grans trets de l'activitat de la Sindicatura, que ve marcada en gran part, un curs més, per la crisi econòmica que ens afecta des de fa uns anys. En molts casos els drets que les persones que acudeixen al Síndic creuen vulnerats en diferents supòsits (avaluacions, qualificacions, matrícula, renúncies, beques, etc.) tenen conseqüències econòmiques, especialment pel que respecta als estudiants. Al costat d'això existeixen també els conflictes en les relacions amb companys o companyes de feina, tant en l'àmbit del PAS com del PDI; els problemes relacionats amb pràctiques externes, amb processos electorals o d'estructuració de departaments, etc.

En tots els casos s'han atès les sol·licituds de documentació o informació fetes pel Síndic i s'ha seguit la via del diàleg. Sempre hem intentat suavitzar al màxim el conflicte i donar pautes per poder resoldre'l. La majoria de les vegades s'ha aconseguit un resultat satisfactori per a ambdues parts."

Josep Caníció Querol

Síndic de Greuges URV

Tot seguit es presenta l'informe de la sindicatura de greuges corresponent al curs 2013-14, darrera actuació de la Sra. Montserrat Boronat Piqué com a Sindica de greuges de la URV

Presentació

Rendeixo comptes per últim cop al Claustre i al Consell Social de les tasques dutes a terme per la Sindicatura de Greuges en el curs acadèmic 2013-14, d'acord amb el que preveu l'Estatut de la Universitat Rovira i Virgili.

Primer de tot he de posar en relleu que els temes que per tercer any consecutiu inquieten més els estudiants són l'import de les taxes i dels preus públics per accedir als estudis universitaris, d'una banda, i el règim de beques, de l'altra.

L'augment del preu de les matrícules universitàries, junt amb la restricció de la política de beques i la major exigència en les qualificacions per obtenir-les, ha fet que molts estudiants hagin hagut de comprometre's amb feines eventuais. Això comporta menys dedicació horària als estudis i, per tant, assignatures no superades la segona matrícula de les quals serà més cara.

Pel que fa a la política de beques del Ministeri d'Educació, genera un sentiment de desigualtat d'oportunitats entre els estudiants. La normativa d'aplicació els exigeix qualificacions més elevades per obtenir la beca que necessiten per superar l'assignatura. Els estudiants que tenen recursos econòmics escassos estan en una situació de greuge respecte dels que pertanyen a famílies capacitades per pagar l'import íntegre de la matrícula. Aquest fet ha arribat a comportar una certa pressió sobre els professors per qualificar els exàmens. Així, doncs, l'avaluació i la qualificació també són motiu de queixa a la Sindicatura.

El preu de les segones matrícules hauria de poder ser graduat per la comunitat autònoma o, per delegació, per la universitat, en el cas que l'estudiant no hagi superat els exàmens a causa de situacions degudament justificades com ara malaltia, traspàs d'un familiar, necessitat de treballar pel canvi de la situació econòmica, etc. Entenc que això podria dificultar la gestió de la matrícula, però possiblement seria un sistema més just.

Durant el curs 2013-14 la Sindicatura de Greuges de la Universitat Rovira i Virgili ha fet 65 actuacions, xifra que denota un descens respecte del curs anterior. Aquesta reducció es troba en les peticions d'atenció i orientació (16) enfront de les queixes (44).

A més, he emprès una actuació d'ofici, que he mantingut cada curs acadèmic des del principi del mandat i consisteix en una reunió amb els membres del Consell d'Estudiants.

També he fet 4 actuacions de caire institucional. El descens respecte del curs acadèmic anterior obeeix al fet que he deixat de formar part de la Comissió Executiva de la Conferència Estatal de Defensors Universitaris.

Les actuacions empreses per iniciativa dels estudiants han estat 49, a iniciativa del PDI, 9, i del PAS, 2.

La majoria de les persones que han acudit a la Sindicatura ho han fet a títol individual, concretament 54, mentre que 6 ho han fet de forma col·lectiva.

Per gènere, la proporció ha estat pràcticament del 50%, tenint en compte només aquelles en què la iniciativa és individual. En total, 28 dones i 27 homes.

Durant tot el mandat he tractat que s'observessin els drets de la comunitat universitària prioritzant com a vehicle de solució el diàleg, el convenciment i la mediació. Així s'han tancat la major part dels conflictes posats de manifest, malgrat que d'altres continuen i continuaran perquè l'ésser humà és consubstancial al conflicte.

Montserrat Boronat Piqué

Síndica de greuges de la Universitat Rovira i Virgili

Actuacions

Actuacions d'atenció i orientació

He rebut 16 peticions d'atenció i orientació, xifra que representa el 26,62% de la tasca de la Sindicatura. Els estudiants n'han formulat 11, el PAS, 1, i el PDI, 4.

Les matèries objecte d'actuació han estat allò que les persones que han recorregut a la Sindicatura han entès com a assetjament psicològic del professorat a un estudiant i d'un docent a un altre docent, la conciliació dels estudis i la vida familiar, el pacte de dedicació del PDI, el reconeixement de crèdits, la selecció del PAS, els conflictes interpersonals entre el PDI, la matrícula del treball de fi de grau en relació amb els crèdits màxims possibles de matriculació, el preu de la matrícula, el tracte inadequat que un estudiant entén que li han donat uns professors, la convalidació d'un pràcticum, el contingut d'una guia docent, l'idioma en què es pot fer un examen, les pràctiques externes i el contingut d'un contracte predoctoral.

Amb l'atenció de les peticions d'intervenció sobre les temàtiques esmentades, he tractat de suavitzar el conflicte i de donar pautes per resoldre'l.

Queixes

Durant el curs acadèmic 2013-14 he rebut 44 queixes, dada que representa el 67,69% de les actuacions dutes a terme per la Sindicatura. Per estaments, els estudiants n'han presentat 38, el PDI, 5, i el PAS, 1.

Com he explicat en la presentació d'aquest informe, les matèries objecte de queixa entre els estudiants han estat de forma destacada el preu de les matrícules i la política de beques del Ministeri, per les raons ja esmentades.

Li segueixen l'avaluació i la qualificació dels exàmens, les pràctiques externes i el reconeixement del tercer idioma, sobretot pel que fa als centres acreditats per la URV.

També ha estat objecte de queixa el dret a la informació del professorat associat, la reassignació de places a l'ensenyament de Medicina, l'ús del correu electrònic, el dret a la resolució d'un expedient disciplinari, la tutoria d'un treball de fi de grau, el tracte inadequat d'un docent a un altre docent, la coincidència d'examen en dia i hora del mateix grau, les conseqüències de l'extinció de la llicenciatura per a un estudiant que no ha aprovat totes les assignatures, el tema d'una tesi doctoral, la matèria d'una assignatura, el pla d'estudis o la qualitat docent d'un curs d'extensió universitària, entre altres.

Actuacions institucionals

Assistència a la reunió de la Comissió Executiva de la Conferència Estatal de Defensors Universitaris

Com a membre de la Comissió Executiva, vaig assistir a la sessió que va tenir lloc a la seu de la Universitat de Vigo al mes de setembre de 2013 per preparar la Trobada

Estatut de Defensors Universitaris de les Universitats Espanyoles i l'Assemblea anual de la Conferència Estatal, que es va fer a Sevilla al mes de novembre.

La preparació, sobretot de l'Assemblea, va ser especialment complexa, ja que per mandat de l'Assemblea anterior es portava a aprovació una modificació substancial dels Estatuts de la Conferència Estatal de Defensors Universitaris i la convocatòria d'eleccions a la presidència i a la comissió executiva.

XVI Trobada de Defensors Universitaris d'Espanya

Al novembre vaig assistir a la Trobada de Defensors Universitaris d'Espanya, organitzada conjuntament pels defensors de la Universitat de Sevilla i de la Universitat Pablo de Olavide. S'hi van tractar els temes següents:

- La mediació a les defensories universitàries.
- L'avaluació i qualificació en l'ECTS: anàlisi de casos i conflictes en les defensories universitàries.
- Drets i polítiques socials: les defensories universitàries davant de la crisi i retallades. Problemàtica de les beques.
- Guies docents com a contracte d'aprenentatge

L'Assemblea de la Conferència Estatal de Defensors Universitaris va aprovar la modificació dels Estatuts i es van fer eleccions a la presidència i a la comissió executiva.

Participació en el jurat dels Premis del Consell Social a la qualitat docent

Per invitació del Consell Social, he estat membre del jurat dels Premis a la qualitat docent, en les modalitats individual i col·lectiva.

VII Trobada de Síndics de Greuges, Defensors i Mediadors Universitaris de la Xarxa Vives d'Universitats

La trobada va tenir lloc al mes de juliol de 2014 a la Universitat Pompeu Fabra. Els temes tractats van ser els codis ètics i el plagi a l'entorn universitari. La UPF té un codi ètic propi que constitueix un tret identificador, és objecte d'un crèdit d'impartició obligatòria a tots els graus i facilita en gran manera la convivència a la universitat. Entenc que és una idea que la URV podria prendre en consideració.

Actuacions d'ofici

Reunió amb els membres del Consell d'Estudiants

Com cada any, vaig convocar una reunió amb els membres del Consell d'Estudiants. Va tenir lloc a la seu de l'OFES, al campus Catalunya, al mes de març.

Els vaig explicar les funcions i tasques de la Sindicatura i els vaig demanar que traslladessin aquesta informació al màxim nombre d'estudiants possible.

Els representants dels estudiants van expressar les seves inquietuds en aquell moment: el cost de les matrícules, la necessitat de trobar feina per pagar-les i el major rendiment acadèmic que cal per obtenir les beques versus la disposició de menys temps per estudiar atesa la necessitat de treballar per abonar-les.

També em van informar que estaven redactant una proposta d'estatut de l'estudiant universitari de Catalunya, que en aquell moment havia d'aprovar el Consell Interuniversitari de Catalunya.

Consideracions finals

A Catalunya les universitats tenen atribuïdes les funcions de crear, transmetre i difondre la cultura i els coneixements científics, humanístics, tècnics i professionals, fomentar el pensament crític i la cultura de la llibertat, la solidaritat, la igualtat i el pluralisme, i transmetre els valors cívics i socials, el progrés i el desenvolupament sostenible. Les eines de què disposa la universitat per aconseguir-ho són l'estudi, la docència i la recerca.

L'estructura de la universitat està concebuda perquè l'estudi, la docència i la recerca s'hi duguin a terme de manera fluïda. Una de les figures que la llei inclou en l'estructura de les universitats públiques catalanes és la de la sindicatura de greuges de la comunitat universitària, òrgan independent i autònom que defensa els drets dels seus membres.

L'Estatut de la Universitat Rovira i Virgili relaciona, encertadament, la Sindicatura de Greuges amb la funció de contribuir a millorar la qualitat de la Universitat en tots els àmbits. La resolució pacífica dels conflictes que s'hi generen —en tota comunitat humana es plantegen, indefectiblement, discrepàncies, dissidències i discussions— ha d'afavorir unes condicions d'harmonia que seran indispensables perquè es produeixi la desitjada qualitat.

El cert és que durant aquests darrers cinc anys, en què he tingut l'honor d'exercir com a síndica, m'he adonat de fins a quin punt la defensa dels drets dels membres de la nostra comunitat és important per garantir la pau social en què s'han de produir els fenòmens de la docència i l'aprenentatge, de la recerca científica adreçada al progrés i de la transferència del coneixement a la societat.

Els vincles entre la pau i l'educació els ha posat de manifest Malala Yousafzai, l'estudiant paquistanesa que ha rebut el premi Nobel de la pau 2014. Com a portaveu de les persones que no poden ser escoltades —sovint es refereix, especialment, a les nenes— reivindica per a elles el dret a viure en pau, a ser tractades amb dignitat, a la igualtat d'oportunitats i, de manera destacada, a rebre una educació. En els seus discursos expressa el desig de canviar el món amb la força del coneixement i amb la protecció que atorguen la unitat i la fraternitat.

I és que és així que el món avança: amb la força dels joves. La universitat és el gresol que permet que la generació adulta posi tot allò que sap a disposició dels nois i les noies, de manera que, amb l'estudi, el talent i la lucidesa que els és pròpia, desenvolupin la seva personalitat en un clima de pau i solidaritat, i esdevinguin, aviat, més savis que els seus propis mestres. Malala ens ho recorda i ens demana només dues coses: pau i educació.

M'agradaria haver contribuït a crear un clima de pau en exercir les funcions de la Sindicatura de la Universitat Rovira i Virgili. Espero haver-los estat útil i haver encertat en el tractament dels problemes plantejats. Demano a qui s'hagi sentit interpel·lat en ocasió de les meves actuacions que sàpiga comprendre que la finalitat no ha estat cap altra que treballar per millorar la Universitat.

Per acabar, voldria agrair la col·laboració de totes les persones que han participat a millorar la Universitat donant suport a la Sindicatura, tant el PDI com el PAS i els estudiants. També vull agrair especialment la tasca de Montserrat Mestres i, més

últimament, d'Encarnació Sastre per la feina diària a la Sindicatura, i vull recordar Francesc Xavier Grau, el rector que em va fer confiança i va proposar el meu nomenament al Claustre i al Consell Social, per haver-me donat l'oportunitat de conèixer de prop aquests últims cinc anys la vida a la Universitat. He après molt de tots vostès.

I com diuen Dames i Vells: "Deu mil gràcies us dono

a tothom generalment
i que perdoneu nostres faltes
si, per cas, en res faltem.
Toca, Peron!"

Moltes gràcies.

Montserrat Boronat Piqué

Síndica de Greuges de la Universitat Rovira i Virgili